

Dalende passagiersgroei en robuust financieel resultaat Halfjaarbericht Royal Schiphol Group 2019

Royal Schiphol Group publiceert vandaag, 30 augustus 2019, stabiele halfjaarcijfers over de eerste zes maanden van 2019. Het nettoresultaat over het eerste halfjaar van 2019 bedraagt 133 miljoen euro, vergeleken met een nettoresultaat van 115 miljoen euro over het eerste halfjaar van 2018.

Het aantal passagiers op Amsterdam Airport Schiphol stijgt licht met 1,4% naar 34,5 miljoen passagiers (HJ 2018: 34,0 miljoen, 5,5%) en de groei neemt daarmee, ten opzichte van vergelijkbare Europese hubs, af. Het aantal vliegtuigbewegingen op Schiphol is met 0,1% licht gedaald naar 242.107. Het vrachtvolume laat een daling zien van 9,1% naar 767 duizend ton. Dit is het gevolg van minder vrachtluchten door schaarste aan slots op Schiphol alsook door de zwakkere internationale markt voor vrachtluchten.

In het eerste halfjaar van 2019 investeerde Schiphol 336 miljoen euro om de klantervaring en operationele efficiëntie verbeteren (HJ 2018: 232 miljoen euro). Schiphol investeerde onder meer in de ontwikkeling van een nieuwe pier, de herontwikkeling van Vertrek 1, een seamless flow voor passagiers en nieuwe apparatuur om ruim- en handbagage te scannen. Ondanks deze investeringen is het ons in een aantal gevallen niet gelukt om klanten het niveau van service te bieden dat we nastreven en dat onze passagiers verwachten.

Passagiers op Amsterdam Airport Schiphol en Eindhoven Airport ondervonden hinder van een storing in het baggagesysteem. Daarnaast vonden er storingen plaats in het brandstoftoevoersysteem op Schiphol, die grote overlast voor passagiers en airlines tot gevolg hadden. In opdracht van Schiphol en AFS is een onafhankelijk onderzoek ingesteld naar de oorzaak. Schiphol en zijn luchtvaartpartners zetten zich in om te leren van deze incidenten en de performance te verbeteren.

Ondanks deze tekortkomingen, steeg de algehele klantwaardering in het eerste halfjaar. De Net Promotor Score van Amsterdam Airport Schiphol, die de waardering van klanten meet, steeg van 32 naar 35.

Belangrijkste ontwikkelingen eerste halfjaar 2019

- In juli heeft het kabinet besloten dat gematigde en gecontroleerde groei na 2020 mogelijk is op Schiphol, onder voorwaarde dat het aantal ernstig gehinderde omwonenden afneemt.
- De opening van Lelystad Airport op 1 April 2020 is uitgesteld wegens juridische redenen inzake stikstofdepositie, dat alle grote infrastructurele en agrarische activiteiten in Nederland raakt. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft uitgesproken te streven naar een zo snel als mogelijke opening.
- Het totaal aantal passagiers van Royal Schiphol Group groeide met 2,2% naar 38,7 miljoen (HJ 2018: 37,8 miljoen). Het passagiersvolume op Eindhoven Airport is met 8,9% verder toegenomen tot 3,2 miljoen passagiers en op Rotterdam The Hague Airport met 8,2% tot 954 duizend.
- Hoewel Schiphol de op een na best verbonden luchthaven van Europa op de ranglijst in directe connectiviteit blijft, zakt het van de tweede naar de derde plaats op de ranglijst van overstapluchthavens met de beste connectiviteit wereldwijd. Oorzaak van deze daling is het bereiken van de limiet van 500.000 vliegtuigbewegingen per jaar.
- Royal Schiphol Group heeft aangekondigd te investeren in de eerste Europese fabriek voor duurzame kerosine in Europa en te participeren in een studie naar de productie van duurzame kerosine op basis van zonne-energie en CO₂ afgevangen uit de lucht.
- Amsterdam Airport Schiphol en Eindhoven Airport hebben voor het zesde jaar op rij niveau 3+ in de Airport Carbon Accreditation benchmark van de ACI behaald. De luchthavens van de groep zijn CO₂-neutraal en zetten zich, met hun sectorpartners, actief in om in 2030 zero-emission airports te opereren. De energie die

Schiphol Group gebruikt is volledig door Nederlandse wind opgewekt. Schiphol investeert daarnaast in elektrisch busvervoer, elektrisch materieel zoals e-GPUs en zonnepanelen.

- Royal Schiphol Group heeft diverse onderscheidingen ontvangen in de eerste helft van 2019: De Diversiteit in Bedrijf award (uitgereikt door Stichting van de Arbeid), award voor Best Sustainable Finance Solution (uitgereikt door Treasury Management International), twee travel retail awards voor social, digital media en marketing (uitgereikt door Moodie International) en de Travel Retail Award in de categorie Best Airport for Customer Service (uitgereikt door TR Business).

Kerncijfers

EUR miljoen tenzij anders vermeld	HJ 2019	HJ 2018	%
Resultaten			
Netto-omzet	766	714	7,3
Overige resultaten uit vastgoedbeleggingen	49	44	11,2
Bedrijfslasten (excl. afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen)	516	473	9,2
EBITDA¹	299	285	4,7
Afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen	134	135	-0,6
Exploitatieresultaat	164	150	9,5
Financiële baten en lasten	-42	-44	-3,4
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	43	41	5,2
Resultaat voor belastingen	165	147	12,1
Winstbelasting	-30	-30	1,8
Resultaat	135	118	14,7
Resultaat toekomstend aan aandeelhouders	133	115	15,3
Eigen vermogen	4.120	3.953	4,2
Investeringen in vaste activa	336	232	44,9
Kasstroom uit operationele activiteiten	137	214	-35,8
Kernratio's			
Leverage ²	38,5%	35,1%	
Winst per aandeel (in EUR 1) ³	712	618	
Bedrijfsomvang (in aantallen)			
Vliegtuigbewegingen handelsverkeer ⁴	269.873	268.461	0,5
Passagiersbewegingen (x 1.000) ⁴	38.676	37.806	2,2
Vracht (x 1.000 ton) ⁴	767	844	-9,1
Personeelsbestand op basis van gemiddeld aantal fte's ⁴	2.454	2.290	7,1

- 1) Exploitatieresultaat plus afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen
- 2) Boekwaarde rentedragende schulden / (Eigen vermogen plus boekwaarde rentedragende schulden)
- 3) Op basis van het nettoresultaat (toekomend aan aandeelhouders)
- 4) Betreft Schiphol Group: Amsterdam Airport Schiphol, Rotterdam The Hague Airport en Eindhoven Airport

Dit bericht zou toekomstgerichte mededelingen ('forward-looking statements') kunnen bevatten die onderhevig zijn aan risico's die samenhangen met financiële factoren, resultaten van activiteiten van Royal Schiphol Group maar ook enkele voornemens en doelstellingen van Royal Schiphol Group gerelateerd aan deze onderdelen. Deze forward-looking statements zijn onderhevig aan risico's en onzekerheden omdat ze afhankelijk zijn van gebeurtenissen en/of omstandigheden die zich in de toekomst voordoen en andere factoren waardoor de werkelijke resultaten en ontwikkelingen aanmerkelijk kunnen verschillen van de resultaten welke tot uitdrukking zijn gebracht in de forward-looking statements. Forward-looking statements en voorspellingen zijn gebaseerd op actuele gegevens en ervaringen uit het verleden, maar zijn niet noodzakelijkerwijs maatgevend voor toekomstige uitkomsten of de financiële resultaten van Royal Schiphol Group en moeten daarom niet in isolement worden gezien.

Netto-omzet

EUR miljoen	HJ 2019	HJ 2018	%
Havengelden	459	420	9,2
Concessies	100	99	1,7
Verhuringen	87	84	3,7
Autoparkeergelden	63	60	4,3
Overige activiteiten	57	51	11,5
Netto-omzet	766	714	7,3

De netto-omzet uit havengelden van Amsterdam Airport Schiphol, Eindhoven Airport en Rotterdam The Hague Airport steeg in de eerste helft van 2019 met 9,2% tot 459 miljoen euro. Dit was voornamelijk het gevolg van de verhoging van de havengeldtarieven op Amsterdam Airport Schiphol met ingang van 1 april 2019. De stijging van de havengelden is het gevolg van noodzakelijke investeringen in capaciteit, kwaliteit en bereikbaarheid en extra operationele maatregelen om de groei van passagiersstromen te stroomlijnen.

Op Amsterdam Airport Schiphol steeg het aantal passagiers met 1,4% tot 34,5 miljoen en daalde het aantal vliegtuigbewegingen licht met 0,1% tot 242.107. Het vrachtvolume liet een daling zien van 9,1% tot 767.491 ton. De omzet uit havengelden van Amsterdam Airport Schiphol is met 40 miljoen euro (10,3%) gestegen tot 428 miljoen euro.

Op Eindhoven Airport is het aantal passagiers met 8,9% gestegen tot 3,2 miljoen en het aantal vliegtuigbewegingen met 6,9% tot 19.864. Ondanks de toename van het aantal passagiers en de vliegtuigbewegingen is de totale omzet uit havengelden van Eindhoven Airport in de eerste helft van 2019 met 2 miljoen euro afgenomen, doordat de luchthaven niet meer betrokken is bij vliegtuigafhandeling met ingang van 1 april 2019.

De totale omzet uit havengelden van Rotterdam The Hague Airport is met 6,3% of 1 miljoen euro toegenomen ten opzichte van de eerste helft van 2018. Het aantal passagiers op Rotterdam The Hague Airport is met 8,2% gestegen tot 954 duizend. Het aantal vliegtuigbewegingen steeg met 4,9% tot 7.902.

Vergeleken met de eerste helft van 2018 is de totale omzet uit concessies van Schiphol Group met 1,7% gestegen, in lijn met de toegenomen passagiersaantallen. Op Amsterdam Airport Schiphol is de gemiddelde retailbesteding per vertrekkende passagier in de winkels achter de securitycontrole gedaald (met 1,8%, van 13,16 euro in de eerste helft van 2018 tot 12,92 euro in de eerste helft van 2019), terwijl de gemiddelde horecabesteding per vertrekkende passagier is toegenomen (met 3,4%, van 4,74 euro tot 4,90 euro).

De netto-omzet uit verhuringen is met 3,7% gestegen van 84 tot 87 miljoen euro. Deze stijging is te danken aan een verhoging van de servicekosten en de verhuring van recentelijk verworven gebouwen. De gemiddelde bezettingsgraad van de totale vastgoedportefeuille van Schiphol bedroeg in de eerste helft van 2019 90,8%, iets lager dan de gemiddelde bezettingsgraad van 91,1% gedurende dezelfde periode in 2018.

De totale omzet uit parkeren steeg met 4,3%. De omzet parkeren van Amsterdam Airport Schiphol steeg met 2 miljoen euro door de ingebruikname van de uitbreiding van parkeergarage P3 in maart 2019 en de introductie van nieuwe parkeerproducten op P1.

De omzet uit overige activiteiten is met 11,5% gestegen tot 57 miljoen euro.

Overige opbrengsten en waardeveranderingen vastgoedbeleggingen

De marktomstandigheden waren net als in de voorgaande jaren gunstig voor vastgoed en hebben geleid tot een stijging van de waarde van de vastgoedportefeuille met 48 miljoen euro in de eerste helft van 2019 (44 miljoen in de eerste helft van 2018). Deze waardestijging treedt op bij de kantoorgebouwen (met 35 miljoen euro), voornamelijk op Amsterdam Airport Schiphol, waar een daling van de netto-aanvangsrendementen gepaard ging met een stijging van de verhuurtarieven. De gunstige ontwikkeling van de marktomstandigheden leidde ook tot een toegenomen waarde van terreinen (met 11 miljoen euro). De waarde van de vrachtgebouwen op Amsterdam Airport Schiphol is, met een stijging van 2 miljoen euro, min of meer onveranderd gebleven ten opzichte van het vorig jaar.

Bedrijfslasten

EUR miljoen	HJ 2019	HJ 2018	%
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	397	366	8,5
Afschrijvingen	134	135	-0,6
Personeelsbeloningen	119	107	10,9
Bedrijfslasten	650	608	7,0

De kosten uitbesteed werk en andere externe kosten zijn gestegen van 366 miljoen euro tot 397 miljoen euro, hoofdzakelijk door de toegenomen kosten van onderhoud en ingehuurd personeel.

De onderhoudskosten lagen in de eerste helft van 2019 hoger (68 miljoen euro, vergeleken met 52 miljoen euro vorig jaar) ten gevolge van de nieuwe onderhoudscontracten die per 1 april 2019 zijn ingegaan. Voor deze nieuwe contracten gelden hogere tarieven en er zijn meer activiteiten overgedragen van Amsterdam Airport Schiphol naar de contractpartijen.

De kosten van ingeleend personeel zijn met 7 miljoen euro toegenomen (43 miljoen euro in de eerste helft van 2019 vergeleken met 36 miljoen euro vorig jaar). Deze stijging is grotendeels het gevolg van het extra personeel dat is ingezet voor digitalisering op Amsterdam Airport Schiphol gecombineerd met een hogere werkdruk uit projecten en extra maatregelen gerelateerd aan operationele capaciteit.

De personeelsbeloningen zijn met 12 miljoen euro toegenomen, hoofdzakelijk door een algemene loonstijging van 2,75% per 1 april 2019, een stijging van de pensioenpremies per 1 januari 2019 met 2 procentpunt (waarvan twee derde deel door de werkgever wordt betaald) en een stijging van het aantal personeelsleden.

Exploitatieresultaat en nettoresultaat

EUR miljoen	HJ 2019	HJ 2018	%
Aviation	-24	-32	26,4
Consumer Products & Services	95	98	-3,2
Real Estate	84	76	11,2
Alliances & Participations	8	8	9,5
Exploitatieresultaat	164	150	9,7

Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is het exploitatieresultaat van het eerste halfjaar van 2019 met 9,7% gestegen tot 164 miljoen euro (HJ 2018: 150 miljoen euro).

Het exploitatieresultaat van Aviation heeft een verbetering laten zien van 32 miljoen euro negatief tot 24 miljoen euro negatief, doordat de stijging van de kosten (met 7,9%) achterbleef bij de stijging van de omzet. De stijging van de omzet was voornamelijk het gevolg van de verhoging van de havengeldtarieven op Amsterdam Airport Schiphol met ingang van 1 april 2019. De stijging van de havengelden is het gevolg van noodzakelijke investeringen in capaciteit, kwaliteit en bereikbaarheid en extra operationele maatregelen benodigd in verband met de aanhoudende groei van passagiersstromen.

Het exploitatieresultaat van Consumer Products & Services daalde van 98 miljoen euro tot 95 miljoen euro. De omzetstijging van 4 miljoen euro (2,7%), die grotendeels te danken was aan de hogere inkomsten uit de parkeervoorzieningen, werd overtroffen door een toename van de bedrijfskosten met 7 miljoen euro (12,9%). De kostenstijging kan worden toegeschreven aan de hogere kosten op het gebied van security, onderhoud, commerciële kosten, ingeleend personeel en personeelsbeloningen.

Het exploitatieresultaat van Real Estate is met 8 miljoen euro gestegen, van 76 tot 84 miljoen euro. Exclusief de resultaten van vastgoedverkoop en reëlewaardestijgingen nam het exploitatieresultaat met 4 miljoen euro toe. Deze toename is grotendeels het resultaat van een omzetstijging van 4 miljoen euro, die veroorzaakt werd door een verhoging van de servicekosten en de verhuur van nieuw verworven gebouwen.

De bijdrage van Alliances & Participations aan het exploitatieresultaat is 8 miljoen euro.

Financiële baten en lasten

Het negatieve saldo van financiële baten en lasten bedroeg in de eerste helft van 2019 42 miljoen euro (2018: 44 miljoen euro). Deze daling is grotendeels het resultaat van een groter bedrag aan bouwrente, toegevoegd aan de boekwaarde van activa in aanbouw of ontwikkeling, met name voor de nieuwe pier.

Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures

EUR miljoen	HJ 2019	HJ 2018	%
Brisbane Airport Corporation Holdings (BACH)	17	16	5,9
Groupe ADP	19	17	16,8
Overige deelnemingen	7	8	-21,6
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	43	41	5,2

Het resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures nam in de eerste helft van 2019 met 2 miljoen euro toe tot 43 miljoen euro (HJ 2018: 41 miljoen euro).

Winstbelasting

Met 18,2% lag de belastingdruk in de eerste helft van 2019 iets lager dan in de eerste helft van 2018 (20,0%). In beide perioden was de belastingdruk lager dan de binnenlandse winstbelasting van 25%. De lagere belastingdruk valt voornamelijk toe te rekenen aan de toepassing van de deelnemingsvrijstelling op de resultaten van geassocieerde deelnemingen en joint ventures. De effectieve belastingdruk voor het boekjaar 2019 ligt naar verwachting in lijn met de belastingdruk in het eerste halfjaar van 2019.

Nettoresultaat

Vanwege de hierboven beschreven ontwikkelingen is het nettoresultaat voor het eerste halfjaar van 2019 met 15,3% toegenomen tot 133 miljoen euro (HJ 2018: 115 miljoen euro). Dit ligt in lijn met de afgegeven verwachting over 2019.

Ontwikkeling van de financiële positie en kasstroom

Het balanstotaal ligt op 30 juni 2019 met 7.273 miljoen euro net onder het niveau van 31 december 2018 (7.354 miljoen euro). De vaste activa zijn met 281 miljoen euro toegenomen, onder meer bij de Activa in aanbouw of ontwikkeling (een toename van 202 miljoen euro, hoofdzakelijk door de hieronder vermelde investeringen, wat gecompenseerd werd door activa die in het eerste halfjaar van 2019 in gebruik werden genomen) en geassocieerde deelnemingen en joint ventures (een stijging van 31 miljoen euro, die grotendeels het gevolg was van de acquisitie van een aanvullend belang van 0,89% in BACH). De vlottende activa zijn met 362 miljoen euro gedaald, met name door een afname van de bankdeposito's met 405 miljoen euro. De opbrengsten van die deposito's werden gebruikt voor meerdere doeleinden waaronder bovengenoemde acquisities en investeringen, de betaling van dividend (117 miljoen euro) en de aflossing van leningen (66 miljoen euro).

In de eerste zes maanden van 2019 heeft Schiphol 336 miljoen euro geïnvesteerd in vaste activa (HJ 2018: 232 miljoen euro). De belangrijkste investeringen in het eerste halfjaar van 2019 waren:

- ontwikkeling van de nieuwe pier en terminal;
- herontwikkeling van Vertrek 1 en Lounge 1;
- ontwikkeling van Lelystad Airport;
- uitbreiding van The Base en P3;
- nieuwe apparatuur voor het scannen van ruim- en handbagage;

- uitbreiding van platforms;
- groot onderhoud aan bestaande activa.

Met een eigen vermogen van 4.120 miljoen euro en rentedragende schulden van 2.577 miljoen euro bedraagt de leverage 38,5% (vergeleken met 38,9% per 31 december 2018).

De kasstroom uit operationele activiteiten bedroeg 137 miljoen euro in de eerste helft van 2019, vergeleken met 214 miljoen euro in de eerste helft van 2018. Deze daling is voornamelijk het gevolg van een negatieve mutatie in het werkkapitaal.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten bedroeg 123 miljoen euro negatief, vergeleken met 8 miljoen euro negatief in dezelfde periode van vorig jaar. De investeringsuitgaven van 336 miljoen euro en de acquisitie van een aanvullend belang van 0,89% in BACH werden ten dele gefinancierd met de opbrengsten van deposito's van 265 miljoen euro.

Vooraf ten gevolge van de genoemde ontwikkeling van het werkkapitaal en de kasstroom uit investeringsactiviteiten bedroeg de nettokasstroom in de eerste helft van 2019 165 miljoen euro negatief (H1 2018: 20 miljoen euro positief). Het saldo aan liquide middelen is hierdoor, rekening houdend met wisselkoers- en omrekeningsverschillen, gedaald van 387 miljoen euro per 31 december 2018 tot 222 miljoen euro per 30 juni 2019.

Behalve over dit saldo aan liquide middelen beschikt Royal Schiphol Group over 750 miljoen euro aan gecommiteerde en 150 miljoen euro aan ongecommiteerde, nog niet getrokken bankfaciliteiten. In de eerste helft van 2019 heeft Schiphol Group een gecommiteerde faciliteit met BNG verlengd tot 1 januari 2023 en een nieuwe gecommiteerde faciliteit van 175 miljoen euro met de Europese Investeringsbank afgesloten.

Overige ontwikkelingen

Duurzame ontwikkeling na 2020

Op 5 juli heeft het kabinet besloten dat het aantal vliegtuigbewegingen op Schiphol vanaf 2021 gematigd mag stijgen naar 540.000 vliegtuigbewegingen, onder de voorwaarde dat dit aantoonbaar veilig en met minder hinder kan. Er komt ruimte voor gematigde groei. Dat is belangrijk voor het netwerk en voor de connectiviteit. Tegelijkertijd zal de geluidsbelasting afnemen. Dat is belangrijk voor de kwaliteit van de leefomgeving. Om de luchtvaart verder te verduurzamen, investeert Schiphol in schonere brandstoffen en stimuleert Schiphol luchtvaartmaatschappijen met hun schoonste en stilste vliegtuigen te vliegen. Ook heeft Royal Schiphol Group in 2019 meegewerkt aan het ontwerpakkoord duurzame luchtvaart en in 2030 zijn alle luchthavens van de groep emissievrij.

Lelystad Airport

Woensdag 3 april is de afbouw en inrichting van de nieuwe passagiersterminal op Lelystad Airport officieel opgeleverd. Op 2 juli heeft minister Van Nieuwenhuizen bekendgemaakt dat de opening van Lelystad Airport in April 2020 niet langer realistisch is. Dit heeft enerzijds te maken met het feit dat de Raad van State onlangs besloot het Nederlandse stikstofbeleid ongeldig te verklaren en anderzijds heeft de Europese Commissie nog geen besluit genomen over de verkeersverdelingsregel. De Tweede Kamer heeft het debat over de opening van Lelystad Airport uitgesteld tot na de zomer. Het streven is dat Lelystad Airport operationeel is voor de start van het winterseizoen op 1 november 2020.

Investerings in capaciteit, kwaliteit en bereikbaarheid

Om in de toekomst optimale service aan passagiers en luchtvaartmaatschappijen te kunnen blijven leveren wordt er fors geïnvesteerd in capaciteit, kwaliteit en bereikbaarheid. Het investeringsniveau blijft hierdoor in de komende jaren toenemen. De bouw van de nieuwe pier en de herontwikkeling van Vertrek en Lounge 1 zijn in volle gang. De pier wordt de duurzaamste van Schiphol. Om de landzijdige bereikbaarheid van Schiphol te verbeteren is uitbreiding van de capaciteit van het vervoersknooppunt - de voorrijwegen en het trein- en busstation op Schiphol-Centrum - noodzakelijk. De verkenning naar de herinrichting van het bus- en treinstation wordt naar verwachting eind 2019 afgerond.

Groot onderhoud

Van 10 maart tot en met 21 april is de Zwanenburgbaan op Schiphol buiten gebruik gesteld voor groot onderhoud. Op 6 en 7 april is aan 2.000 directe burens van Schiphol de gelegenheid gegeven om een kijkje te nemen bij de werkzaamheden op de baan. De Kaagbaan is van 24 februari tot 4 maart buiten gebruik gesteld voor onderhoudswerkzaamheden. De Kaagbaan is een van de meest preferente banen, waardoor het baangebruik moest worden aangepast. Ook de werkzaamheden aan rijbaan Alfa 8 hebben gezorgd voor aangepast baangebruik. De Buitenveldertbaan is tussen 14 en 21 juli wegens geplande onderhoudswerkzaamheden gesloten geweest. Daarnaast is de Kaagbaan tussen 24 en 26 juli tijdelijk beperkt inzetbaar geweest wegens spoedreparaties aan onvoorziene asfaltbeschadiging op een op- en afrit. Bovenstaande onderhoudswerkzaamheden hebben geleid tot minder preferentieel baangebruik, met als gevolg dat de omgeving meer last heeft ondervonden en on-time performance hierdoor is beïnvloed. Er is besloten het onderhoud aan de Polderbaan, dat gepland was in de zomerperiode, uit te stellen tot later in het jaar om extra overlast voor de omwonenden te voorkomen.

Landelijke staking openbaar vervoer

De vakbonden hadden dinsdag 28 mei uitgeroepen voor een 24-uur staking van al het openbaar vervoer in geheel Nederland. Om de veiligheid van reizigers en de bereikbaarheid van de luchthaven te waarborgen heeft Schiphol een kort geding aangespannen dat op zondag 26 mei diende. De rechter heeft besloten dat de vakbonden moeten meewerken aan een gelimiteerde treinpendeldienst op het traject Hoofddorp-Schiphol-Amsterdam. Door een uitgebreide communicatie naar reizigers en bedrijven en medewerkers op Schiphol is de stakingsdag goed en ordelijk verlopen.

Een duurzame luchtvaart

Schiphol Group heeft zich gecommitteerd aan net zero emission op zijn airports in 2030. Schiphol en Eindhoven Airport hebben beide voor het zesde jaar op een rij het ACA 3+ certificaat behaald voor CO₂ - neutraliteit en daarnaast zijn de emissies van Rotterdam The Hague Airport en Lelystad Airport gecompenseerd.

Schiphol Group zet zich in om de luchtvaart en haar luchthavens te verduurzamen en heeft in dat kader met zijn sectorpartners in 2018 het actieplan 'Slim & Duurzaam' gepresenteerd. In mei tekende Schiphol de overeenkomst om te investeren in de eerste Europese fabriek voor duurzame kerosine in Europa. De fabriek komt in Delfzijl, en gaat propaan en nafta produceren uit voornamelijk regionale afval- en reststromen. SkyNRG zal de fabriek bouwen en KLM committeert zich voor een periode van 10 jaar aan de ontwikkeling en afname van 75.000 ton biokerosine.

Op 24 mei ondertekenden Rotterdam The Hague Airport en een Europees consortium onder leiding van EDL Anlagenbau Gesellschaft mbH een samenwerkingsovereenkomst voor de start van een studie met als doel om de productie van duurzame kerosine uit lucht op de luchthaven mogelijk te maken.

Schiphol Real Estate heeft de demontage van vrachtgebouw 18 gegund aan Lek Sloopwerken BV. Er is een symbolisch bedrag tot stand gekomen voor de demontage omdat de materialen die in het gebouw zitten een hoge hergebruikwaarde hebben. Hiermee draagt de manier waarop Schiphol zijn vastgoed managet direct bij aan onze zero waste 2030 doelstelling.

Passagiersbeleving

Op Schiphol staat passagiersbeleving centraal. Schiphol blijft daarom investeren in capaciteit en innovatieve toepassingen. De uitbreiding van de parkeergarage op P3 Lang Parkeren biedt extra parkeercapaciteit. Schiphol ontving in mei de Travel Retail Award voor 'Best Airport for Customer Service 2019'. In mei is Schiphol ook een samenwerking gestart met WeChat. Hiermee biedt Schiphol het groeiende aantal Chinese reizigers meer service. WeChat is een multifunctionele app met toepassingen als chatten, sociale media en de betaalmogelijkheid WeChat Pay en telt meer dan een miljard actieve gebruikers.

In februari is Schiphol een proef gestart voor het boarden met gezichtsherkenning. De proef, waar nu passagiers van Cathay Pacific gebruik van kunnen maken, is onderdeel van het programma Seamless Flow. Het is de eerste fase om in de toekomst het volledige passagiersproces, van aankomst op de luchthaven tot aan instappen, te laten verlopen met gezichtsherkenning en zo eenvoudiger en efficiënter te maken.

In juni zijn op Schiphol nieuwe selfservice informatiepunten in gebruik genomen. Hier kunnen reizigers hun vluchtinformatie opzoeken, plattegronden met faciliteiten en services zien en veelgestelde vragen en antwoorden opzoeken. Bij complexe vragen kan men contact opnemen met een medewerker via videocall en indien nodig komt er ter plekke assistentie.

Om de innovatiekracht van Schiphol te versnellen, is Schiphol in juni een samenwerking gestart met de TU Delft. Schiphol Group en TU Delft gaan de krachten bundelen om nieuwe innovatieve producten en diensten sneller te ontwikkelen om de beleving van de reiziger en het proces op de luchthaven te verbeteren. De faculteit Industrieel Ontwerpen van de TU Delft biedt en ontwikkelt kennis op het gebied van strategisch design, Schiphol biedt een levend laboratorium aan op de luchthavens.

International

Royal Schiphol Group heeft haar aandeel in Brisbane Airport (BACH) met 0,89% uitgebreid tot 19,61%. De aandelen worden overgenomen van één van de andere aandeelhouders van BACH. Op 1 juli 2019 heeft Schiphol Group AUD 100 miljoen uitgegeven onder het EMTN-programma om de acquisitie te financieren.

Benoemingen

Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 16 april 2019, zijn Robert Jan van de Kraats en Mikael Olsson herbenoemd als leden van de Raad van Commissarissen voor een periode van vier jaar.

Op 1 juli is Roel Hellemons benoemd als CEO van Eindhoven Airport. Roel was Director Schiphol International en bekleedde daarvoor diverse managementfuncties voor Schiphol in Nederland en voor Brisbane Airport in Australië. Hij volgt Joost Meijs op, die per 1 september in dienst zal treden als CEO van Queen Beatrix International Airport Aruba en waarmee Schiphol Group een technische samenwerking heeft.

Belangrijkste risico's

Royal Schiphol Group wordt door zijn maatschappelijke functie en met zijn ondernemende bedrijfsvoering blootgesteld aan strategische, operationele, financiële en compliance risico's.

Risicomanagement is een integraal onderdeel van onze bedrijfsvoering. In het jaarverslag 2018 zijn de belangrijkste risico's en bedreigingen beschreven die op Schiphol Group van toepassing zijn. Het risicomanagementbeleid van Schiphol Group staat eveneens beschreven in het jaarverslag 2018. Ten aanzien van ons risicobeheer voor 2019 zijn de hierna genoemde prioriteiten gesteld:

- Bereikbaarheid luchthaven (landzijde)
- Luchthavencapaciteit (luchtzijde en terminal)
- Business continuity management
- Connectivity performance
- Wijzigingen in milieu- en bouwwetgeving
- Informatiebeveiliging (inclusief cyber security)
- Uitvoering van projecten
- Regulering en compliance
- Veiligheid en beveiliging
- Personeel

Vooruitzichten 2019

Het aantal vliegtuigbewegingen in het handelsverkeer op Schiphol is, zoals vastgelegd in de Alders-afspraken, tot en met het operationeel jaar 2020 (tot 1 november 2020) beperkt tot 500.000. Met uitzondering van onvoorziene omstandigheden, verwachten wij in 2019 een groei van ongeveer 1 tot 2% in aantal passagiers en een nettoresultaat dat vergelijkbaar zal zijn aan dat van voorgaand jaar, behoudens overige (bijzondere) opbrengsten en resultaten uit vastgoed in de tweede helft van 2019.

De directie verklaart dat, voor zover haar bekend:

- de verkorte geconsolideerde halfjaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van Schiphol Group en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
- het halfjaarbericht een getrouw beeld geeft van de toestand op balansdatum, de gang van zaken gedurende de eerste helft van het boekjaar van Schiphol Group en van de verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in het halfjaarbericht zijn opgenomen.

De risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten zouden ertoe kunnen leiden dat de werkelijke resultaten afwijken van de resultaten die zijn beschreven in toekomstgerichte mededelingen in dit document.

Schiphol, 29 augustus 2019

De directie

Noot voor de redactie en beleggers:

Royal Schiphol Group stelt het halfjaarbericht 2019 ook beschikbaar via <https://www.schiphol.nl/nl/schiphol-group/pagina/financiele-informatie/>

Verkorte geconsolideerde halfjaarrekening 2019 van Royal Schiphol Group

Verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de eerste helft van 2019

(in EUR 1.000)	HJ 2019	HJ 2018
Netto-omzet	765.837	713.929
Overige resultaten uit vastgoedbeleggingen	48.944	44.027
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	396.961	365.178
Personeelsbeloningen	119.113	107.400
Afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen	134.411	135.167
Overige bedrijfskosten	-	177
Totaal bedrijfslasten	650.485	607.922
Exploitatieresultaat	164.296	150.034
Financiële baten	4.038	4.799
Financiële lasten	-46.375	-48.623
Totaal financiële baten en lasten	-42.337	-43.824
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	43.236	41.106
Resultaat voor belastingen	165.195	147.316
Winstbelasting	-30.054	-29.514
Resultaat	135.141	117.802
Toekomend aan:		
Minderheidsaandeelhouders	2.638	2.837
Aandeelhouders (Nettoresultaat)	132.503	114.965
Winst per aandeel (x EUR 1)	712	618

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat over de eerste helft van 2019

(in EUR 1.000)

	HJ 2019	HJ 2018
Resultaat	135.141	117.802
Omrekeningsverschillen buitenlandse activiteiten	774	-2.311
Waardemutaties afdekkingstransacties	-2.982	10.498
Aandeel totaalresultaat geassocieerde deelnemingen na belasting	-12.212	424
Totaalresultaat na belastingen te reclassificeren naar winst en verlies in volgende perioden	-14.420	8.611
Aandeel totaalresultaat geassocieerde deelnemingen na belasting	-	160
Totaalresultaat niet te reclassificeren naar winst en verlies in volgende perioden	-	160
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	-14.420	8.771
Totaalresultaat	120.721	126.573
Toekomend aan:		
Minderheidsbelangen	2.638	2.837
Aandeelhouders	118.082	123.736

Geconsolideerd overzicht financiële positie per 30 juni 2019

Activa

(in EUR 1.000)

	30 juni 2019	31 december 2018
Immateriële activa	116.581	101.376
Activa ten behoeve van operationele activiteiten	2.882.152	2.855.652
Activa in aanbouw of ontwikkeling	885.746	700.043
Vastgoedbeleggingen	1.675.683	1.642.285
Latente belastingvorderingen	83.633	95.989
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	987.984	957.395
Vorderingen op geassocieerde deelnemingen	56.870	50.678
Overige langlopende vorderingen	85.137	89.427
Vaste activa	6.773.786	6.492.845
Handels- en overige vorderingen	218.120	460.573
Winstbelasting	51.863	13.983
Liquide middelen	221.708	386.556
Activa aangehouden voor verkoop	7.159	-
Vlottende activa	498.850	861.112
Totaal activa	7.272.636	7.353.957

Passiva (in EUR 1.000)	30 juni 2019	31 december 2018
Geplaatst kapitaal	84.511	84.511
Agioreserve	362.811	362.811
Ingehouden winst	3.713.090	3.697.968
Overige reserves	-91.726	-76.606
Kapitaal en reserves toekomend aan aandeelhouders	4.068.686	4.068.684
Minderheidsbelangen	51.089	48.673
Totaal eigen vermogen	4.119.775	4.117.357
Leningen	2.373.370	2.366.235
Personeelsbeloningen	50.047	50.465
Overige voorzieningen	60.518	55.900
Latente belastingverplichtingen	12.448	14.977
Overige langlopende verplichtingen	96.037	92.683
Langlopende verplichtingen	2.592.420	2.580.260
Leningen	139.694	200.655
Winstbelasting	1.550	155
Handels- en overige schulden	419.197	455.530
Kortlopende verplichtingen	560.441	656.340
Totaal verplichtingen	3.152.861	3.236.600
Totaal passiva	7.272.636	7.353.957

Verkort geconsolideerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen over de eerste helft van 2019

(in EUR 1.000)

	Toekomend aan de aandeelhouders					Totaal
	Gepaatst kapitaal	Agio- reserve	Ingehouden winst	Overige reserves	Minderheids belangen	
Stand per 31 december 2017	84.511	362.811	3.570.069	-81.179	41.972	3.978.184
Aanpassing IFRS 9	-	-	-281	-	-	-281
Stand per 1 januari 2018	84.511	362.811	3.569.788	-81.179	41.972	3.977.903
Totaalresultaat	-	-	114.965	8.771	2.837	126.573
Uitbetaling van dividend	-	-	-150.256	-	-222	-150.478
Overige	-	-	-	-805	-	-805
Stand per 30 juni 2018	84.511	362.811	3.534.497	-73.213	44.587	3.953.193
Totaalresultaat	-	-	163.485	-3.718	4.087	163.854
Overige	-	-	-	325	-	325
Stand per 31 december 2018	84.511	362.811	3.697.968	-76.606	48.673	4.117.357
Totaalresultaat	-	-	132.503	-14.420	2.638	120.721
Uitbetaling van dividend	-	-	-117.381	-	-222	-117.603
Overige	-	-	-	-700	-	-700
Stand per 30 juni 2019	84.511	362.811	3.713.090	-91.726	51.089	4.119.775

	Dividend over 2018, betaald in 2019	Dividend over 2017, betaald in 2018
Dividend toekomend aan aandeelhouders (x EUR 1)	117.381.000	150.256.000
Aantal uitstaande aandelen rechthebbende op dividend	186.147	186.147
Dividend per aandeel (x EUR 1)	631	807

Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 16 april 2019 is het dividend vastgesteld en op 23 april 2019 is een brutodividend uitgekeerd van in totaal 117,4 miljoen euro (631 euro per aandeel).

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over de eerste helft van 2019

(in EUR 1.000)

	HJ 2019	HJ 2018 ¹
Resultaat	135.141	117.802
Winstbelasting	30.054	29.514
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-43.236	-41.106
Financiële baten en lasten	42.337	43.824
	<u>29.155</u>	<u>32.232</u>
Exploitatieresultaat	164.296	150.034
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	134.411	135.167
Resultaat uit verkoop vastgoedbeleggingen	-811	-
Waardeveranderingen vastgoedbeleggingen	-48.133	-44.027
Overige niet-kasmutaties overige vorderingen en verplichtingen	-556	5.798
Resultaat uit verkoop materiële vaste activa	70	-55
Mutatie overige voorzieningen en personeelsbeloningen	1.683	1.719
	<u>86.664</u>	<u>98.602</u>
Exploitatieresultaat na aanpassingen	250.960	248.636
Veranderingen in werkkapitaal	-74.551	-17.851
	<u>176.409</u>	<u>230.785</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	176.409	230.785
Betaalde winstbelasting	-55.197	-38.216
Betaalde interest	-40.547	-41.735
Ontvangen interest	854	743
RPS-ontvangsten	2.773	17.910
Ontvangen dividend	52.851	44.275
Kasstroom uit operationele activiteiten	137.143	213.762
Investeringen in immateriële activa	-24.540	-10.076
Investeringen in materiële vaste activa	-308.506	-201.331
Ontvangen uit desinvesteringen vastgoedbeleggingen	813	55
Ontvangen uit desinvesteringen operationele activa	-70	-
Acquisities in geassocieerde deelnemingen	-59.459	-
Terugbetaling (kapitaaluitbreiding) in geassocieerde deelnemingen	3.359	905
Ontvangsten uit intrekken performance share BACH	-	12.360
Ontvangen aflossing leningen	53	67
Investeringen in deposito's	-40.000	-
Ontvangsten uit deposito's	305.000	190.000
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-123.350	-8.020
	<u>13.793</u>	<u>205.742</u>
Vrije kasstroom	13.793	205.742

1) De vergelijkende cijfers zijn aangepast conform de gewijzigde grondslagen opgenomen in de jaarrekening van Schiphol Group 2018.

(in EUR 1.000)	HJ 2019	HJ 2018 ¹
Ontvangen uit opgenomen leningen	5.485	-
Betaalde aflossingen op leningen	-65.500	-34.500
Afwikkeling van derivaten	1.345	2.167
Betaald dividend	-117.603	-150.478
Betaalde aflossing op overige langlopende verplichtingen	-28	-28
Betaalde aflossingstermijnen financiële leaseverplichting	-47	-3.237
Kasstroom uit collaterals	-2.090	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-178.438	-186.076
Nettokasstroom	-164.645	19.666
Stand liquide middelen bij aanvang boekjaar	386.556	170.371
Nettokasstroom	-164.645	19.666
Koers- en omrekeningsverschillen	-203	-1.176
Stand liquide middelen	221.708	188.861

1) De vergelijkende cijfers zijn aangepast conform de gewijzigde grondslagen opgenomen in de jaarrekening van Schiphol Group 2018.

Toelichtingen bij de verkorte geconsolideerde halfjaarrekening

Algemene informatie

Royal Schiphol Group N.V. is een naamloze (structuur)vennootschap, statutair gevestigd te Schiphol, gemeente Haarlemmermeer. De vennootschap is ingeschreven op het adres Evert van de Beekstraat 202, 1118 CP te Schiphol, Nederland. Royal Schiphol Group N.V. voert als handelsnamen Schiphol Group, Luchthaven Schiphol en Royal Schiphol Group N.V.

Royal Schiphol Group is een luchthavenonderneming met Amsterdam Airport Schiphol als belangrijkste luchthaven. De luchthavens van de groep creëren waarde voor de samenleving en de economie. In het handelen van Schiphol Group staan de volgende kernwaarden centraal: betrouwbaar, efficiënt, gastvrij, inspirerend en duurzaam.

De missie van Schiphol Group is Connecting the Netherlands; Nederland optimaal verbinden met de rest van de wereld en zo een bijdrage leveren aan de welvaart en het welzijn in Nederland en daarbuiten; connecting to compete and to complete. De ambitie van Schiphol Group is om de luchthaven Schiphol te ontwikkelen tot Europe's Preferred Airport, de voorkeursluchthaven voor reizigers, airlines en logistieke dienstverleners. Wij willen hen optimaal bedienen met een goed gepositioneerde luchthaven en moderne faciliteiten.

Grondslagen voor consolidatie, waardering en resultaatbepaling

Deze verkorte geconsolideerde halfjaarrekening (hierna "halfjaarrekening") is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 Tussentijdse Financiële Verslaggeving en is niet door de accountant gecontroleerd, wel beoordeeld. Deze halfjaarrekening moet worden gelezen in samenhang met de jaarrekening van Schiphol Group over het boekjaar geëindigd op 31 december 2018.

Voor een uitgebreide uiteenzetting van de in deze halfjaarrekening gehanteerde grondslagen voor consolidatie, waardering, resultaatbepaling, aannames en schattingen wordt verwezen naar de jaarrekening van Schiphol Group over 2018. Deze grondslagen zijn in overeenstemming met IFRS en worden consistent toegepast op alle informatie in deze halfjaarrekening.

De winstbelasting in de halfjaarrekening is gebaseerd op het verwachte gemiddelde belastingpercentage voor 2019 en is gecorrigeerd voor onbelaste en niet-aftrekbare posten in lijn met vorig jaar.

Nieuwe standaarden en wijzigingen in standaarden die verplicht zijn met ingang van 2019

Schiphol Group past met ingang van 1 januari 2019 één nieuwe standaard toe, te weten IFRS 16, Leases.

IFRS 16

Met ingang van 1 januari 2019 heeft Schiphol Group IFRS 16, Leases, geïmplementeerd, die IAS 17, Leases, en gerelateerde interpretaties vervangt. Onder IAS 17 werd een lease geclassificeerd als een operationele of financiële lease afhankelijk van de beoordeling of door de lease nagenoeg alle risico's en voordelen van de eigendom werden overgedragen. IFRS 16 introduceert één verantwoordingsmodel voor alle lessees (huurders), gebaseerd op het beginsel dat leaseovereenkomsten op de balans worden verantwoord. Onder IFRS 16 is of bevat een overeenkomst een lease als de overeenkomst het recht verleent van gebruik van bepaalde activa gedurende een bepaalde periode in ruil voor een vergoeding. De grondslagen voor lessors (verhuurders) blijven onveranderd ten opzichte van de voormalige grondslagen.

Transitie

Schiphol Group heeft IFRS 16 geïmplementeerd onder toepassing van de gemodificeerde retrospectieve methode, waarbij het cumulatieve effect van de initiële toepassing per 1 januari 2019 in de ingehouden winst wordt verwerkt. De vergelijkende informatie die voor 2018 werd gepresenteerd, is derhalve niet aangepast, maar opgenomen zoals eerder gerapporteerd op grond van IAS 17 en gerelateerde interpretaties. In de overgang naar IFRS 16 heeft Schiphol Group ervoor gekozen geen gebruik te maken van de optie om de onder de voormalige regelgeving bereikte conclusie of contracten al dan niet een lease zijn of omvatten, over te nemen. Derhalve wordt IFRS 16 toegepast op alle lopende contracten.

Schiphol Group heeft er ook voor gekozen het verantwoordingsmodel voor lessees niet toe te passen op kortlopende leases (korter dan 12 maanden) en op leases van activa met een beperkte waarde (individuele waarde van minder dan 5.000 euro). Daarnaast heeft Schiphol Group ervoor gekozen gebruik te maken van de praktische uitzondering om leases waarvan de leasetermijn binnen 12 maanden na de eerste toepassing afloopt, als kortlopende leases aan te merken. De betaalde leasetermijnen die op deze leases, alsook op kortlopende leases en leases met een beperkte waarde betrekking hebben, worden lineair als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord over de termijn van het leasecontract.

Schiphol Group als huurder

Twee leases werden eerder onder IAS 17 en gerelateerde interpretaties als financiële leases geïdentificeerd. Dit betreft activa die gebruikt werden voor operationele activiteiten (operationele voertuigen) en vastgoedbeleggingen (één kantoorgebouw, The Base). Met betrekking tot deze leases werd geconcludeerd dat deze onder IFRS 16 ook een lease betreffen. Naar aanleiding van de implementatie van IFRS 16 heeft Schiphol Group als huurder een aantal extra leases opgenomen van activa die voor operationele activiteiten worden gebruikt (voertuigen van werknemers, kantoorruimte, een loods en multifunctionele kantoorvoorzieningen).

Met betrekking tot alle leases van activa die voor operationele activiteiten worden gebruikt zijn gebruiksrecht activa verantwoord die het recht vertegenwoordigen om van de onderliggende activa gebruik te maken, alsook leaseverplichtingen, te weten de verplichting om leasebetalingen te voldoen. Gebruiksrecht activa worden eerst gewaardeerd tegen kostprijs, een bedrag gelijk aan de leaseverplichting, en vervolgens tegen kostprijs verminderd met eventuele geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindering-verliezen, en aangepast voor eventuele aanpassingen van de leaseverplichting. Deze gebruiksrecht activa worden verantwoord onder dezelfde post als gelijksoortige activa die in eigendom zijn van Schiphol Group. De leaseverplichting wordt initieel gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen. Om de contante waarde te bepalen is de impliciete rentevoet van de betreffende IFRS 16-lease gebruikt. Indien deze rentevoet niet eenvoudig kon worden bepaald, is de marginale rentevoet gebruikt. De leaseverplichting wordt vervolgens periodiek opgehoogd met de rentelasten op de leaseverplichting en verminderd met de voldane leasebetalingen. De leaseverplichtingen zijn opgenomen onder de Overige langlopende en kortlopende verplichtingen in het overzicht financiële positie.

De aanpassing van de openingsbalans van 2019 en de mutatie van de boekwaarde en de leaseverplichting met betrekking tot de gebruiksrecht activa voor operationele activiteiten in de eerste helft van 2019, worden samengevat in de tabel op de volgende bladzijde.

(in EUR 1.000)	Gebruiks- recht activa	Lease- verplichtingen
Boekwaarde per 31 december 2018	4.373	5.238
IFRS 16 aanpassing	5.541	5.541
Boekwaarde per 1 januari 2019	9.914	10.779
Mutaties t/m 30 juni 2019		
Opleveringen	3.403	3.403
Afschrijvingen	-2.172	-
Betalingen	-	-2.408
Interestkosten	-	143
Herberekening van IAS 17 financiële leases	1.362	497
Totaal mutaties	2.593	1.635
Boekwaarde per 30 juni 2019	12.507	12.414

De aanpassing van de openingsbalans op grond van IFRS 16 omvat de verantwoording van gebruiksrecht activa en leaseverplichtingen voor een bedrag van 5,5 miljoen euro. Er is geen cumulatief effect van de initiële toepassing van IFRS 16 op de ingehouden winst per 1 januari 2019, gezien de beslissing om de gebruiksrecht activa initieel te waarderen tegen een bedrag gelijk aan de leaseverplichting. Voor het bepalen van de leaseverplichting, is de impliciete rentevoet gebruikt. Wanneer deze niet op eenvoudige wijze kon worden bepaald, is gebruik gemaakt van de marginale rentevoet. De gewogen gemiddelde toegepaste rentevoet bedraagt daarmee 2,1%.

In het kader van de implementatie van IFRS 16 werden de boekwaarde van activa en passiva en toelichtingen die betrekking hebben op bestaande IAS 17-financiële leases opnieuw beoordeeld. Voor de financiële leases heeft dit tot een aanpassing geleid van de gebruiksrecht activa en leaseverplichting van respectievelijk 1,4 en 0,5 miljoen euro. Bovendien is met betrekking tot de operationele leases vastgesteld dat de voorwaardelijke verplichtingen zoals opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening 5,9 miljoen euro bedroegen in plaats van de toegelichte 1,4 miljoen euro. De verdisconteerde waarde van deze IAS 17 operationele lease verplichtingen van 5,5 miljoen euro telt, samen met de bestaande verplichtingen uit hoofde van IAS 17 financiële leases van 5,2 miljoen euro, op tot een totale leaseverplichting van 10,8 miljoen euro per 1 januari 2019.

Gedurende de eerste helft van 2019 werden nieuwe gebruiksrecht activa en leaseverplichtingen verantwoord voor een bedrag van 3,4 miljoen euro. De lease van vastgoedbeleggingen, die uitsluitend betrekking heeft op kantoorgebouw The Base, en de gerelateerde leaseverplichting zijn niet opgenomen in bovenstaande tabel. In augustus 2019 zal deze lease volledig zijn afbetaald, zodat het gebouw op dat moment eigendom van de Royal Schiphol Group zal worden.

Schiphol Group als verhuurder

De leasecontracten waarin Schiphol Group optreedt als verhuurder hebben alleen betrekking op vastgoedbeleggingen. De grondslagen die voor Schiphol Group als verhuurder gelden, zijn dezelfde als die

onder IAS 17. Derhalve hoeft Schiphol Group in de transitie naar IFRS 16 geen aanpassingen door te voeren voor leasecontracten waarin zij als verhuurder optreedt.

Overige standaarden

Naast IFRS 16 bestaat een aantal andere standaarden die met ingang van 1 januari 2019 van toepassing zijn:

- Wijzigingen in IFRS 9, Prepayment Features with Negative Compensation (goedgekeurd 22 maart 2018);
- Wijzigingen in IAS 19, Plan Amendment, Curtailment or Settlement (goedgekeurd op 13 maart 2019);
- Wijzigingen in IAS 28, Long-term Interests in Associates and Joint Ventures (goedgekeurd op 8 februari 2019);
- IFRIC 23, Uncertainty over Income Tax Treatments (goedgekeurd op 23 oktober 2018);
- Annual Improvements to IFRS Standards 2015-2017 Cycle (goedgekeurd op 14 maart 2019).

Van deze standaarden is vastgesteld dat zij geen gevolgen hebben voor de financiële verslaggeving van Schiphol Group. Schiphol Group heeft geen nieuwe standaarden, wijzigingen van bestaande standaarden of interpretaties vrijwillig vervroegd toegepast die pas met ingang van het boekjaar 2020 of later verplicht zijn.

Management van financiële risico's en financiële instrumenten

Door de aard van de activiteiten heeft Schiphol Group te maken met een verscheidenheid aan financiële risico's, onder meer in de vorm van marktrisico, tegenpartijrisico, liquiditeitsrisico en belastingrisico's. Deze halfjaarrekening moet worden gelezen in samenhang met de jaarrekening van Schiphol Group over 2018, waarin een uitgebreide beschrijving is opgenomen van de genoemde risico's. Er zijn geen significante wijzigingen in de financiële risico's en overige omstandigheden die, anders dan beschreven, gevolgen hebben voor de waardering van de vorderingen en verplichtingen.

Reële waarde financiële instrumenten

Er hebben zich geen verschuivingen voorgedaan tussen de verschillende waarderingsmethoden (levels) voor reële waarde. De level 1-waardering van de reële waarde van financiële instrumenten is gebaseerd op onaangepaste genoteerde prijzen in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen. De level 2-waardering van de reële waarde van financiële instrumenten wordt geschat door de toekomstige contractuele kasstromen omgerekend naar euro te verdisconteren tegen de op dat moment gangbare marktrente die voor de geldnemer en voor vergelijkbare financiële instrumenten van toepassing is. Eén lening wordt op de balans gewaardeerd tegen reële waarde (level 3). Hiermee wordt een inconsistentie voorkomen in de verwerking van mutaties in de waarde van de lening enerzijds en de gerelateerde vastgoedportefeuille anderzijds. De reële waarde wordt gebaseerd op de taxatierapporten van het betreffende vastgoed. Voorts worden de derivaten gewaardeerd tegen reële waarde (level 2). Hier is de reële waarde gebaseerd op genoteerde prijzen voor soortgelijke activa en verplichtingen in actieve markten of gegevens die gebaseerd zijn op of ondersteund worden door waarneembare marktgegevens. Deze waardering wordt iedere verslagperiode geactualiseerd. Met betrekking tot debiteuren, liquide middelen, schulden aan leveranciers en te betalen interest wordt verondersteld dat de boekwaarde de reële waarde benadert.

Reële waarde vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Alle objecten worden minimaal twee keer per jaar getaxeerd door onafhankelijke externe taxateurs. Eventuele verstrekte huurincentives zijn verdisconteerd in de reële waarde waartegen vastgoedbeleggingen in de balans worden gepresenteerd. De tot vastgoedbeleggingen behorende grond wordt eveneens gewaardeerd tegen reële waarde. Dit wordt

gedaan op basis van interne taxaties alsmede op basis van taxaties door onafhankelijke externe taxateurs, die ieder jaar een ander gedeelte van onze totale grondposities waarderen. De vastgoedbeleggingen classificeren als level 3-waarderingen.

De waardering van de vastgoedobjecten (voornamelijk kantoren en logistieke gebouwen) vindt plaats op basis van de Discounted Cash Flow (DCF-)methode, in combinatie met een berekening op basis van huurwaardekapitalisatie. De gehanteerde rendementen die bij de waarderingen worden gebruikt, zijn specifiek voor type vastgoed, locatie, staat van onderhoud en de verhuurbaarheid van een object. De rendementen worden bepaald op basis van vergelijkbare transacties, aangevuld met markt- en objectspecifieke kennis. De reële waarde van de als vastgoedbelegging aangemerkte grondposities vindt plaats op basis van de DCF-methode, gecombineerd met berekeningen van de residuele grondwaarde.

Informatie over seizoensinvloeden

De exploitatie van luchthavens is onderhevig aan seizoensinvloeden. De in deze halfjaarrekening voor de eerste zes maanden van 2019 opgenomen baten en lasten zijn gerelateerd aan circa 49% (eerste zes maanden van 2018: 49%) van de verwachte vliegtuigbewegingen op jaarbasis en circa 49% (eerste zes maanden van 2018: 49%) van de verwachte passagiersbewegingen op jaarbasis.

Overige informatie

Royal Schiphol Group heeft in juni 2019 haar aandeel in Brisbane Airport (BACH), waarvan Schiphol al sinds 1997 aandeelhouder is, met 0,89% uitgebreid tot 19,61%. Met de uitbreiding met 0,89% is een bedrag gemoeid van 59 miljoen euro en dit betreft zowel de investering die wordt gehouden in BACH (56 miljoen euro), als de vordering op deelnemingen (3 miljoen euro). De aandelen worden overgenomen van één van de andere aandeelhouders van BACH.

Overige toelichtingen

Segmentinformatie

HJ 2019 (in EUR 1.000)	Aviation	Consumer Products & Services	Real Estate	Alliances & Participations	Totaal
Havengelden	427.541	-	-	31.576	459.117
Concessies	7.598	86.822	571	5.164	100.155
Verhuringen	103	9.187	88.594	2.191	100.076
Autoparkeergelden	-	50.845	2.490	10.278	63.613
Overige activiteiten	20.168	16.106	2.649	48.741	87.664
Totale omzet	455.409	162.960	94.304	97.951	810.624
Intercompany omzet	-1.322	-879	-13.896	-28.690	-44.787
Netto-omzet	454.087	162.081	80.408	69.261	765.837
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoedbeleggingen	-	-	48.944	-	48.944
Exploitatieresultaat	-23.505	95.328	83.994	8.479	164.296
Totaal activa	2.967.345	471.642	2.392.862	1.440.786	7.272.636

HJ 2018 (in EUR 1.000)	Aviation	Consumer Products & Services	Real Estate	Alliances & Participations	Totaal
Havengelden	387.774	-	-	32.647	420.421
Concessies	7.508	86.269	484	4.244	98.505
Verhuringen	-	8.767	84.746	2.118	95.631
Autoparkeergelden	-	48.979	2.310	9.675	60.964
Overige activiteiten	16.372	14.474	1.430	46.052	78.328
Totale omzet	411.654	158.489	88.970	94.736	753.849
Intercompany omzet	-1.016	-703	-12.317	-25.884	-39.920
Netto-omzet	410.638	157.786	76.653	68.852	713.929
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoedbeleggingen	-	-	44.027	-	44.027
Exploitatieresultaat	-31.915	98.686	75.520	7.743	150.034
Totaal activa	2.693.619	437.381	2.188.465	1.310.710	6.630.175

Aviation (in EUR 1.000)	Aviation		Security		Totaal	
	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018
Havengelden	264.962	238.946	162.579	148.828	427.541	387.774
Concessies	7.598	7.508	-	-	7.598	7.508
Verhuringen	-	-	103	-	103	-
Overige activiteiten	16.496	13.466	3.672	2.906	20.168	16.372
Totale omzet	289.056	259.920	166.353	151.734	455.409	411.654
Intercompany omzet	-827	-600	-495	-416	-1.322	-1.016
Netto-omzet	288.229	259.320	165.859	151.318	454.087	410.638
Exploitatieresultaat	-23.513	-16.445	8	-15.470	-23.505	-31.915
Totaal activa	2.606.936	2.340.794	360.409	352.825	2.967.345	2.693.619

Consumer Products & Services (in EUR 1.000)	Concessies		Parkeren		Overige		Totaal	
	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018
Concessies	83.346	83.184	3.476	3.085	-	-	86.822	86.269
Verhuringen	8.962	8.503	225	264	-	-	9.187	8.767
Autoparkeergelden	-	-	50.845	48.979	-	-	50.845	48.979
Overige activiteiten	-471	-778	859	692	15.718	14.560	16.106	14.474
Totale omzet	91.837	90.909	55.405	53.020	15.718	14.560	162.960	158.489
Intercompany omzet	-65	-46	-784	-600	-31	-57	-879	-703
Netto-omzet	91.772	90.863	54.622	52.420	15.687	14.503	162.081	157.786
Exploitatieresultaat	65.302	68.594	25.166	25.652	4.860	4.440	95.328	98.686
Totaal activa	203.204	190.593	247.828	228.731	20.610	18.058	471.642	437.381

Real Estate

(in EUR 1.000)

	Totaal	
	HJ 2019	HJ 2018
Concessies	571	484
Verhuringen	88.594	84.746
Autoparkeergelden	2.490	2.310
Overige activiteiten	2.649	1.430
Totale omzet	94.304	88.970
Intercompany omzet	-13.896	-12.317
Netto-omzet	80.408	76.653
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoedbeleggingen	48.944	44.027
Exploitatieresultaat	83.994	75.520
Totaal activa	2.392.862	2.188.465

Alliances & Participations

(in EUR 1.000)

	Buitenlandse		Binnenlandse		Overige		Totaal	
	luchthavens		luchthavens		dochters			
	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018	HJ 2019	HJ 2018
Havengelden	-	-	31.576	32.647	-	-	31.576	32.647
Concessies	-	-	5.164	4.244	-	-	5.164	4.244
Verhuringen	-	-	2.191	2.118	-	-	2.191	2.118
Autoparkeergelden	-	-	10.278	9.675	-	-	10.278	9.675
Overige activiteiten	5.768	4.795	2.644	2.992	40.329 ¹	38.265	48.741	46.052
Totale omzet	5.768	4.795	51.854	51.676	40.329	38.265	97.951	94.736
Intercompany omzet	-2	-2	-714	-563	-27.974	-25.319	-28.690	-25.884
Netto-omzet	5.765	4.793	51.140	51.113	12.355	12.946	69.261	68.852
Exploitatieresultaat	3.034	2.996	4.390	4.956	1.055	-209	8.479	7.743
Totaal activa	1.052.050	977.998	308.030	274.987	80.707	57.725	1.440.786	1.310.710

1) De omzet uit de overige activiteiten betreft voornamelijk opbrengsten Utilities (levering gas, water en elektriciteit) en telecomdiensten.

Activa ten behoeve van operationele activiteiten

(in EUR 1.000)	Banen, rijbanen en platformen	Terreinen en wegen	Gebouwen	Installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2018	382.792	482.584	1.034.466	799.104	165.401	2.864.347
Mutaties t/m 30 juni 2018						
Opleveringen	9.943	16.050	19.649	41.125	8.779	95.546
Afschrijvingen	-14.536	-7.664	-30.837	-55.334	-18.569	-126.940
Desinvesteringen	-	-	-	-31	-8	-39
Reclassificaties	-531	4.288	1.885	-	-	5.642
Totaal mutaties	-5.124	12.674	-9.303	-14.240	-9.798	-25.791
Boekwaarde per 30 juni 2018	377.668	495.258	1.025.163	784.864	155.603	2.838.556
Mutaties 1 juli t/m 31 december 2018						
Opleveringen	31.108	4.977	36.730	35.925	31.801	140.540
Afschrijvingen	-14.318	-5.495	-29.621	-52.521	-20.909	-122.864
Desinvesteringen	-	2	-65	-166	-407	-636
Reclassificaties	-	-	-	-	55	55
Totaal mutaties	16.790	-517	7.044	-16.762	10.540	17.096
Boekwaarde per 31 december 2018	394.457	494.743	1.032.209	768.102	166.142	2.855.652
Aanpassing IFRS 16	-	-	3.638	-	1.903	5.541
Boekwaarde per 1 januari 2019	394.457	494.743	1.035.847	768.102	168.045	2.861.193
Mutaties t/m 30 juni 2019						
Opleveringen	8.045	7.362	30.766	98.109	16.345	160.627
Afschrijvingen	-14.676	-6.754	-30.335	-53.169	-19.861	-124.795
Desinvesteringen	-	-	-76	-	-	-76
Reclassificaties	5	-3.366	-6.507	58	-6.348	-16.159
Overige	-	-	-	-	1.362	1.362
Totaal mutaties	-6.626	-2.758	-6.152	44.998	-8.502	20.959
Boekwaarde per 30 juni 2019	387.831	491.985	1.029.695	813.100	159.543	2.882.152

Activa in aanbouw of ontwikkeling

(in EUR 1.000)

Activa in aanbouw tbv
operationele activiteiten

Boekwaarde 1 januari 2018	418.130
Mutaties t/m 30 juni 2018	
Investeringsuitgaven	196.384
Activering van bouwrente	1.024
Opgeleverde activa	-95.534
Totaal mutaties	101.874
Boekwaarde 30 juni 2018	520.004
Mutaties 1 juli t/m 31 december 2018	
Investeringsuitgaven	320.440
Activering van bouwrente	2.212
Opgeleverde activa	-140.552
Reclassificaties	-2.094
Overige	33
Totaal mutaties	180.039
Boekwaarde 31 december 2018	700.043
Mutaties t/m 30 juni 2019	
Investeringsuitgaven	286.974
Activering van bouwrente	3.069
Opgeleverde activa	-158.980
Reclassificaties	54.640
Totaal mutaties	185.703
Boekwaarde per 30 juni 2019	885.746

Vastgoedbeleggingen

(in EUR 1.000)

	Gebouwen	Terreinen	Activa in aanbouw	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2018	1.009.121	400.886	93.737	1.503.744
Specificatie van mutaties t/m 30 juni 2018				
Investeringsuitgaven	-	-	25.174	25.174
Activering van bouwrente	-	-	128	128
Opleveringen	4.211	220	-4.443	-12
Waardeveranderingen	41.495	2.520	12	44.027
Reclassificaties	3.065	-3.347	-5.360	-5.642
Totaal mutaties	48.771	-607	15.511	63.675
Boekwaarde 30 juni 2018	1.057.892	400.279	109.248	1.567.419
Specificatie van mutaties 1 juli t/m 31 december 2018				
Investeringsuitgaven	-	-	8.603	8.603
Activering van bouwrente	-	-	329	329
Opleveringen	10.651	5.111	-15.750	12
Waardeveranderingen	22.894	35.009	3.654	61.556
Bijzondere waardeveranderingen	-	-	-1.000	-1.000
Terugdraaien bijzondere waardeveranderingen	-	-	3.300	3.300
Reclassificaties	6.176	-4.295	158	2.039
Overige	-	-	27	27
Totaal mutaties	39.720	35.825	-679	74.866
Boekwaarde 31 december 2018	1.097.612	436.104	108.569	1.642.285
Specificatie van mutaties t/m 30 juni 2019				
Investeringsuitgaven	-	-	24.049	24.049
Activering van bouwrente	-	-	192	192
Opleveringen	11.632	-	-12.124	-492
Waardeveranderingen	32.665	11.054	4.414	48.133
Reclassificaties	-40.197	1.713	-	-38.484
Totaal mutaties	4.100	12.767	16.531	33.398
Boekwaarde 30 juni 2019	1.101.712	448.871	125.100	1.675.683

Gebeurtenissen na balansdatum

In juli 2019 hebben we, onder ons EMTN-programma, een uitgifte van AUD 100 miljoen gedaan ter financiering van de uitbreiding van ons aandelenbelang in Brisbane Airport.

Schiphol, 29 augustus 2019

Voor de halfjaarrekening 2019:

Directie

D.A. Benschop, President-Directeur & CEO
A. van den Berg, Chief Commercial Officer
J.T.M. van der Meijs, Chief Financial Officer
B.I. Otto, Chief Operations Officer

Raad van Commissarissen

L.J. Gunning-Schepers, voorzitter
J.G. Wijn, vicevoorzitter
E. Arkwright
S.G. Brummelhuis
D. Collier
R.J. van de Kraats
A.B.M. Olsson

Beoordelingsverklaring

Aan: de Raad van Commissarissen en de Directie van Royal Schiphol Group N.V.

Opdracht

Wij hebben de in dit halfjaarbericht op pagina 12 tot en met 31 opgenomen verkorte geconsolideerde halfjaarrekening 2019 van Royal Schiphol Group N.V. te Schiphol bestaande uit het geconsolideerd overzicht financiële positie per 30 juni 2019, de verkorte geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het verkort geconsolideerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen, het geconsolideerd kasstroomoverzicht over de eerste helft van 2019 en de toelichting, bestaande uit een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen beoordeeld.

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen en het weergeven van de tussentijdse financiële informatie in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse Financiële Verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie te formuleren bij de tussentijdse financiële informatie op basis van onze beoordeling.

Werkzaamheden

Wij hebben onze beoordeling van de tussentijdse financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 2410 'Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de accountant van de entiteit'. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen controleverklaring af.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de verkorte geconsolideerde halfjaarrekening 2019 niet, in alle van materieel belang zijnde opzichten, is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse Financiële Verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Den Haag, 29 augustus 2019

KPMG Accountants N.V.

R.R.J. Smeets RA